

MEMO / 2012. november 27.

A nem bejelentett gyűlölet-bűncselekmények száma aggasztóan nagy az EU-ban

Az Európai Unió Alapjogi Ügynökségének (FRA) két új jelentéséből kiderül, hogy a gyűlölet-bűncselekmények mekkora problémát jelentenek az Európai Unióban.

A gyűlölet-bűncselekmények láthatóságának növelése az Európai Unióban: az áldozatok jogainak elismerése című jelentés az alapvető jogok aspektusából közelít, és az áldozatok jogaira helyezi a hangsúlyt. Az EU 27 tagállamában működő, a gyűlölet-bűncselekményekkel foglalkozó hivatalos adatgyűjtési mechanizmusok összehasonlító áttekintése révén a jelentés arra hívja fel a figyelmet, hogy az egyes országokban összegyűjtött adatok között jelentős különbségek vannak, és a büntetőjog is többféleképpen közelíti meg a gyűlölet-bűncselekmények fogalmát. Megmutatja, hogy a tagállamok milyen nehézségekkel néznek szembe a gyűlölet-bűncselekményekről szóló adatgyűjtésben és az elkövetők elszámoltatásában, hogy az áldozatok jogorvoslatot nyerhessenek.

Ez a másik, *EU-MIDIS – Középpontban az adatok – 6. jelentés: kisebbségek, mint a bűncselekmények áldozatai* című jelentést egészíti ki. Továbbra is az EU-MIDIS az első számú olyan felmérés, amely kifejezetten az etnikai kisebbségi és migráns csoportokból vesz mintát mind a 27 uniós tagállamban. Ez a jelentés – az EU-MIDIS jelentések sorában az utolsó – a lopástól a súlyos zaklatásig öt bűncselekménytípus esetében közöl adatokat a válaszadók áldozattá válással kapcsolatos tapasztalatairól. Bemutatja, hogy mely etnikai kisebbségi és bevándorló csoportokat érinti legnagyobb valószínűséggel a rasszista bűnözés, milyen arányban jelentik be az áldozatok az incidenseket, és milyen okai vannak a bejelentés elmaradásának.

A két jelentés együttesen véve segít pontosítani a gyűlölet-bűncselekmények „aggasztó számát”. A *gyűlölet-bűncselekmények láthatóságának növelése* című jelentés szerint az országos adatgyűjtési módszerekben komoly hiányosságok vannak, és ezek torzítják az egyes tagállamokban tapasztalható gyűlöletbűnözés mértékéről kialakított képet, a *Középpontban az adatok* jelentés pedig azt mutatja meg, hogy a kisebbségi csoportok saját megítélésük szerint milyen mértékben esnek áldozatul rasszista indíttatású bűncselekményeknek. Ez, illetve az a tény, hogy az ilyen bűncselekmények közül sokat nem is jelentenek be, arra utal, hogy az országoknak javítaniuk kell a gyűlölet-bűncselekményekre vonatkozó adatgyűjtési és csoportosítási módszereiken, és törekedniük kell a bűnüldöző hatóságok iránti bizalom növelésére.

A két jelentés eredményei támogatják többek között a rasszizmusról és idegengyűlöletről szóló 2008/913/IB kerethatározat végrehajtására tett tagállami erőfeszítéseket, amelynek felülvizsgálata 2013. novemberben esedékes. A kerethatározat előírja, hogy a tagállamoknak meg kell tenniük a szükséges intézkedéseket annak biztosítására, hogy a rasszista vagy idegengyűlölő indíttatású bűncselekmények másoknál súlyosabb büntetésben részesüljenek. A kerethatározatot Belgium, Észtország és Görögország kivételével minden tagállam átültette a saját jogába.

FŐBB EREDMÉNYEK

A 27 uniós tagállam között vannak különbségek a tekintetben, hogy a gyűlölet-bűncselekményekről milyen adatokat rögzítenek és tesznek közzé, ezáltal az EU egészét nézve az adatgyűjtésben akadnak hiányosságok (1. táblázat). A gyűlölet-bűncselekményekre vonatkozó hivatalos adatok gyakran nem tükrözik a helyszínen tapasztalt tényleges helyzetet.

1. táblázat: A gyűlölet-bűncselekményekre vonatkozó, 2010-ben közzétett hivatalos adatok az indítékul szolgáló előítélet típusa szerint, uniós tagállamokra lebontva

EU-tagállam	Rasszizmus/idegnyűlölet	Antiszemitizmus	Szexuális irányultság	Szélsőségség	Vallási intolerancia	Iszlamofobia	Romaellenesség	Fogyatékos	Nemi identitás	Egyéb/nem meghatározott
AT	64	27		335		8				146
BE	924	2	58							49
BG	o.A.									o.A.
CY	32									
CZ	226	28		252			o.A.			
DE	285	1 166		20 811						
DK	62		30		10					37
EE										86
EL	o.A.									
ES	o.A.		o.A.							
FI	741	4	43		52	15		20	5	
FR	886	466		127		100				
HU	o.A.									o.A.
IE	122	12								
IT	o.A.									o.A.
LT	o.A.	o.A.								o.A.
LU	24									o.A.
LV	o.A.									o.A.
MT	o.A.									
NL	1 168	286	660	139	108	93	4	7	17	668
PL	o.A.	o.A.	o.A.			o.A.	o.A.	o.A.		o.A.
PT	o.A.									o.A.
RO										
SE	3 786	161	770	444	552	272	145		31	818
SI	o.A.				o.A.					
SK										

	114			51					
UK	✓	✓	✓		✓			✓	✓
Anglia, Wales, Észak-Írország	31 486	488	4 883		2 007			1 569	357
Skócia	4 513	448			693			50	14

GYAKORI KÉRDÉSEK

Kérdés: Mi minősül gyűlölet-bűncselekménynek?

Válasz: A rasszizmusból, idegengyűlöletből, vallási intoleranciából vagy egy személy fogyatékoságából, szexuális irányultságából vagy nemi identitásából eredő erőszak, fenyegetés és bűncselekmény minden esetben gyűlölet-bűncselekménynek tekinthető. Ez azonban nem hivatalos meghatározás, minthogy a gyűlölet-bűncselekmények kezelésére minden tagállamnak megvannak a saját, egymástól eltérő meghatározásai és eszközei.

K: Az EU-n belül mely csoportok képezik a gyűlölet-bűncselekmények fő célpontját?

V: Az EU-ban jelenleg érvényben lévő adatgyűjtési mechanizmusok alapján nehéz lenne bármilyen bizonyossággal meghatározni a gyűlölet-bűncselekmények fő célpontjait, mivel az adatok besorolását és gyűjtését tekintve a tagállamok között hatalmas különbségek vannak (lásd az 1. táblázatot). A többség (25 tagállam) nyilvántartja a rasszista/idegengyűlölő bűncselekményeket, kisebb arányban (12) az antiszemita bűncselekményeket, a személyek szexuális irányultságából eredő bűncselekményeket (8), a szélsőséges bűncselekményeket (7), a vallási indíttatású bűncselekményeket (6) és az iszlamofób/muzulmánellenes bűncselekményeket (6). A sértett nemi identitására, roma származására vagy fogyatékoságára visszavezethető bűncselekményekről szóló hivatalos adatokat csak négy tagállamban tartják nyilván.

Nem szabad megfeledkezni arról, hogy az emberek nem is feltétlenül rendelkeznek azzal a tulajdonsággal, amely miatt áldozatul esnek az elfogultságból vagy előítéletből eredő bűncselekményeknek, avagy gyakori nevükön a „gyűlölet-bűncselekményeknek”. Az elkövetők indíttatásához az is elég, ha úgy *érzékelik*, hogy valaki rendelkezik egy bizonyos tulajdonsággal.

K: Hogyan hatnak a gyűlölet-bűncselekmények az áldozatokra?

V: A gyűlölet-bűncselekmények áldozatait egy érzékelt tulajdonságuk miatt éri sérelem. A bizonyítékok azt mutatják, hogy a gyűlölet-bűncselekmények részben éppen azért gyakorolnak nagy hatást az áldozatokra, mert az áldozattá válásukat nem tulajdoníthatják a balszerencsének. Ehelyett kénytelenek elfogadni, hogy a társadalmi identitásuk volt a célpont, és hogy ki vannak téve az újabb áldozattá válás veszélyének.

A bűncselekmények más típusainak áldozataihoz képest az ő tapasztalataik legnagyobb mértékben a félelem, a szorongásos rohamok és a bizalom elvesztésének intenzitásában térnek el. Az előítéletből táplálkozó erőszakos cselekmények miatt elszenvedett testi sérelem gyakran nem olyan jelentős, mint magának az erőszaknak az érzése és az ezzel járó megaláztatás.

Az áldozattá válás nemcsak az áldozatokat érinti, hanem a családjukra és a tágabb közösségre is kihat. A család vagy csoport közös társadalmi identitása folytán a félelem ragályos lehet.

A gyűlölet-bűncselekmények láthatóságának növelése az Európai Unióban: az áldozatok jogainak elismerése

EU-MIDIS – Központban az adatok – Kisebbségek, mint a bűncselekmények áldozatai

<http://fra.europa.eu/en/publications-and-resources>

Kérjük, további információért forduljon hozzánk:

media@fra.europa.eu

Tel.: +43 1 580 30 642